

Naslov originala
Pascal Bruckner
Mon petit mari

Copyright © Éditions Grasset & Fasquelle, 2007
Copyright za Srbiju © BeoBook, 2008

Direktor i urednik
Aleksandar Jasić

Urednik izdanja
Tea Jovanović

Lektura
Staša Mijić

Prelom
Agencija TEA BOOKS

Dizajn korica
Ivana Nedić

Štampa
Publish, Beograd

Prvo izdanje

Tiraž 1000

ISBN 978-86-87027-12-1

BEOBOOK d.o.o.
Bulevar umetnosti 19
11070 Novi Beograd
Telefon: 063/273-520
e-mail: office@beobook.com
www.beobook.com

Paskal Brikner

Moj mužić

Prevod:

Vladimir D. Janković

BEOBOOK

*Ani,
u znak sećanja na dan
kad smo zajedno sreli mužića.*

„Otac mi dovede muža,
Bože mili, kakav čovek, ne da mi je mali,
Bože mili, kakav čovek, a ne da je mali!
Po postelji tražim njega, vazda mi zafali,
Bože mili, kakav čovek, ne da mi je mali!
Po postelji tražim njega, vazda mi zafali,
Bože mili, kakav čovek, a ne da je mali...“

Francuska pesma iz XVII veka

„Ja bih htela muža
Mirnog, što ne plane
Da u džep mi stane
Pravog malog muža
Da kô palčić slini
Sladak, mnogo fini
Da me ne lomata
Kô što radi tata
Kući da se znaje
Kako kažem ja je
Carica u duši
Sve po mom da bude
Pa neka se puši.“

Francuska pesma iz XIX veka

Roman *Moj mužić* je plod mašte.
Svaka sličnost sa stvarnim ličnostima
potpuno je slučajna.

Dok su Leon i Solanž ulazili u crkvu, svi su bili preneraženi razlikom u stasu, bez obzira na to što je on nosio cipele s visokom petom i sav se istegao, kao da je progutao metlu. A dosezao joj je jedva do ramena. Nikome to nije promaklo, čak ni vernicima koji su ćućorili zaklanjajući se molitvenicima, pa ni Solanžinoj familiji: kontrast koji je na prvi pogled delovao zapanjujuće sada ih je podstakao na razmišljanja o tome kako li će izgledati njihovo potomstvo. Nema šta: žena mora da bude zaista velikodušna da bi se zaljubila u muškarca nižeg od sebe, kad se zna da su dotad pretežno muškarci bili viši. U tome ljudi prepoznaše dobar predznak: konačno su superiornosti muških odbrojani dani. Sada i sitan muškarac može da uzme ženu kolosa, kao što dama u zrelim godinama može da odabere mlađega od sebe. Nema više predrasuda iz starih vremena.

A i muž se držao ponosito. Leon je bio naočit muškarac, crne kose začešljane unazad, po romantičarski. S onim krupnim plavosivim očima, duguljastim licem i mesnatim usnama, lepo je pristajao uz Solanž, veličanstveno stvorenje bujnog tela i riđe kose. Dok je, držeći oca pod ruku, hodala ka oltaru, privijajući buket ljiljana na impozantno poprsje, širokih pleća, preplanulih od sunca pa još polugolih, sa svih strana čuo se žagor zadivljenih svatova. Čak se i sveštenik našao u neprilici, i morao je da obori pogled kako bi obavio

službu. Istinu govoreći, nije Leon bio baš toliko mali, metar šezdeset šest, što je, sve u svemu, pristojna visina: Solanž je bila ta što unosi nesklad sa svojih metar i osamdeset. Mladenci su, međutim, ovaj raskorak pretvorili u svoj glavni adut, znak prepoznatljivosti maltene.

Leon je bio lud za svojom ženom, obasipao ju je poklonima, izlivima naklonosti, sitnim pažnjama. Kao izrazito pobožna osoba, odolevala mu je kako ne bi prerano poklekli pred obostranom telesnom željom, pa je tražila da se pre venčanja, kako dolikuje, i vere. Godinu dana ga je pekla na tihoj vatri. Iako joj je nesumnjivo prijalo njegovo udvaranje, činila mu je tek sitne ustupke, odveć beznačajne da bi se smatrali nemoralnim, a opet dovoljno obećavajuće da plamen u njemu ne zgasne. Na dan venčanja, pošto im je sveštenik postavio obredna pitanja, podsetio mladence da im je sada dužnost da jedno drugom budu verni i međusobno se ispomažu u bolesti, pa ih na kraju prstenovao – Leon se propeo na prste da poljubi Solanž. Ona je pak, ne mogavši da se sagne, a u strahu da će upropastiti dugu belu haljinu i da će joj cvetna kruna pasti s glave, morala da ga uhvati pod pazuha da bi ga prinela usnama. Lak kao pero izgledao je u njenim rukama, i doslovce je uzleteo nekoliko centimetara iznad tla. Iz okupljene mase, ganute ovim nežnim gestom, prolomio se aplauz.

Deo prvi

LJUBAV SA ZLOSREĆNIM POSLEDICAMA

1.

Spojeni sudovi

Doselili su se u kvart u užem gradskom jezgru Pariza, nedaleko od Bastilje, kod jednog skvera, i uzeli stan na šestom spratu, s terasom, da uživaju u pogledu. Solanžini roditelji, promišljeni trgovci koji su za radnog veka nešto i stekli, platili su učešće. Bračni par, tek zašao u tridesete, podigao je u banci kredit s rokom isplate od dvadeset godina, po povoljnoj kamatnoj stopi. Solanž je, kao jedinica, pohađala najbolje škole dok sa svojih dvadeset devet godina nije postala zubni hirurg, specijalista za traumatologiju vilice. U iščekivanju dana kad će otvoriti svoju ordinaciju, zaposlila se kod jednog kolege, i njen talenat, njeno umeće da bezbolno leči doneše joj ugled među pacijentima. Leon, siroče od svoje četvrte godine, izdržavao se od stipendija i socijalne pomoći. Solanž je upoznao na fakultetu, i s jednakim uspehom specijalizirao otorinolaringologiju. Srodnost dveju oblasti za koje su se opredelili dodatno ih je zbližila.

Kako su izlazili na kraj s razlikom u telesnoj građi, kako su doživljavali sebe? To se ticalo isključivo njih. I ništa im zbog toga kao paru nije falilo, naprotiv. Leona bi, opazivši

ga kraj te ognjene valkire, mnoge žene sad gledale s odobravanjem. On na njih nije obraćao nikakvu pažnju: Solanž je, onako blistava, bacala u zasenak sve potencijalne suparnice. Te žene on, zapravo, nije ni primećivao, i nikakvih drugih ambicija nije ni imao osim da voli svoju zakonitu suprugu, i da je oplodi onoliko puta koliko to ona bude želela. Sama pomisao na to da taj kržljavko deli postelju s jednom takvom lepoticom jedila je mužjake u njihovom okruženju. Njihov podsmeh ostavljao je Leona i Solanž ravnodušnima. Statistika nedvosmisleno pokazuje da žene više vole krupne, samopouzdanе muškarce. Solanž nije bila od takvih žena. Njen doktorčić joj je sasvim lepo pasovao. I nije ga štedela. Morao je da načini tri koraka dok ona napravi dva, tako da bi koncem dana on za sobom imao nekoliko stotina koraka više u nogama. Ona nikada nije usporavala, pa se Leon navikao da, blago zadihan, trčka za njom. Kad putuju nekud, s koferima bi kaskao za ženom, a ona bi hodala napred, uzdignute glave, i nije se okretala. Ponekad bi Solanž uveče, kad malo popije, uzela Leona u krilo i obraćala mu se s „lave moj“ ili „moćni moj pastuve“, i beskrajno ga zadirkivala, na šta bi se on primao kao kakav dečaćić, prekrštenih nogu, pa počinjao da se vrpolji, kao da mu je tobož neprijatno. Možda zbog toga što je rano ostao bez roditelja, Leon je sanjao o brojnoj porodici i voleo decu više od svega. Deca su bila njegova pasija, razlog postojanja. Kad novorođenče zakmeči, kad ga derle umilno pogleda – bledela bi sva poniženja koja je u životu morao da otrpi.

Toliko je bio revnosta u obavljanju supružničkih dužnosti, da je tačno devet meseci – u dan – posle venčanja Solanž donela na svet jednog dečaka, Batista, krepkog deliju od četiri i po kilograma, rumenih obraza, bučnog kao vojnička truba. I da, bio je plećat i krupan na majku! Obično se muževi dok su im žene trudne prizovu skromnosti, suočeni s tajnom koja nadmašuje njihove moći. Ovde je slučaj bio

upravo suprotan. Leon je sa svojom ženom proživio i najsitnije peripetije koju bremenitost sobom nosi, nije mu promaklo nijedno ritanje fetusa, namučile su ga kontrakcije. I stomak je, zahvaljujući retkom daru koji ga je krasio, uspeo da naduva toliko da je po dimenzijama parirao trbuhu njegove žene. Ličio je na mešinu, ili amforu. Punih nedelju dana Leon oka nije skidao s novorođenog čuda. Smestili su dete u sobicu s roze-plavim tapetama, u kolevku s baldahinom. Drvena roda, okačena o zlaćanu nit, lagano bi zamahala krilima na najblažu promaju, viseći iznad detinje glave. Debele zavese od kretona čuvale su san odojčeta, stvarajući ugodnu polusenku za popodnevi odmor. Leon je bio tako ponosan da se jedva uzdržavao da ne počne da zaustavlja prolaznike na ulici da i njima kaže: Ja sam otac, shvatate li vi to? Zvao je svoje prijatelje, čak i one s kojima se ko zna otkad nije video, da im saopšti novost, pa pokačio slike maloga po svim zidovima u ordinaciji.

Da proslave rođenje, roditelji su nabavili trobojno, crno-sivo-belo maće koje su krstili Šljokica, u nadi da će njihov sin u životinji uskoro dobiti drugara za igru. Leon je, kao moderan otac, prilježno učestvovao u obavljanju kućnih poslova, ustajao je noću da obriše bebu, da je zapere i prepovije, dok je Solanž, besprekorno zbrinuta, davala malom sisu na svaka tri sata, dopuštajući i mužu da se zasлади onim poslednjim kapima koje njihovo čedo, već sito, nije htelo da kusne. Nije za Leona bilo veće miline nego da mazi svog ružičastog anđelka. Ni sline ni povraćica ni kaka nisu mu bile gadne. Sve oko Batista bilo je prosto čarobno, njegova gugutanja uznosila su dušu kao epska poezija. Čekao je mali da mu Solanž skine pelene, pa bi se po njoj iskakio. Kad bi ostao malo duže go, bacio bi joj se u ruke i izdašno se popiškio. Gde god se zatekli, u koje god doba dana, ne bi zaspali a da kraj njih ne leži njihova okrupnjala mala maza.

Jednoga dana, kad je Batistu bilo mesec i po, Leon je, oblačeći žaket od prevrnutog somota, onaj što je nosio kad bi išli na selo, primetio da su mu se rukavi odužili i da mu dopola prekrivaju prste, dok su mu ramena padala niže nego obično.

– Eto vidiš, a dao sam da mi ga skroji po meri. Sad ću da ga vratim krojaču.

Uzeo je iz ormara drugi žaket, ali ni s njim nije imao sreće: i taj kao da je porastao preko noći, a rukavi su mu visili niz telo kao da kriju patrljke. Prasnuo je u smeh. Šta se to događa? Da se to neko ne šegači s njim? Ne mari: podvrnuće rukave a ispod žaketa obući pulover, da nabudži grudi i ramena. Ali, dok je nazuvao svoje crne mokasine, shvatio je da mu noge plivaju u njima i da mu prsti ne dodiruju vrh cipela. Besan već, natrpao je u cipele novinski papir i izašao iz kuće s čudnim osećanjem da nosi odeću starijeg brata.

Koliko god čvrsto rešen bio da na problem ne obraća pažnju, izvesnog nemira nije mogao da se oslobodi. Premetale su mu se po glavi razne pretpostavke, sve jedna od druge luđa: da je Solanž, kako bi se poigrala s njim, zamenila njegovu odeću nekom tuđom, sličnom, samo malo većom. Zašto bi mu tako podvalila? Nikada se ona nije okoristila o svoju fizičku nadmoć. Upravo njega je i odabrala kraj svih ostalih pozivajući se na mudru izreku: sve što je malo – lepo je. Kao kraljica eufemizama, izbacila je iz rečnika pojmove kao što su „kepec“, „malik“, „gnom“, i redovno molila goste da se i sami povinuju tom propisu. Čak ni izraz „sudbina malog čoveka“ nije kod nje mogao da prođe.

Leon je na kraju odlučio da joj ništa ne govori, biće za to, uostalom, vremena. Ali dva dana kasnije, upravo kad su išli u posetu prijateljima, došlo je do nemile scene: stajali su u kabini lifta s velikim zatamnjanim staklom, kad Solanž uskliknu:

– Leone, smetenjače jedan, zaboravio si da obuješ cipele! Al' si ti zamajan!

Leon je uzdrhtao: ne samo što nije zaboravio da obuđe cipele već je, štaviše, podigao pete, dodavši im pet centimetara kožnog đona.

– Pogledaj se u ogledalu, klipeto!

– Solanž, nosim cipele, kad ti kažem.

Posramljen, oborio je glavu i pokazao joj stopala uredno spakovana u crne poluduboke cipele, uglancane, s ojačanim đonovima. Otkako je upoznao Solanž, Leon nikako nije ni skidao cipele, čak ni na plaži, gde je nosio sandale s pojačanim đonom, debelim kao ramstek. Pantofne je iznutra obložio slojem plute, da izgleda viši. Solanž je, s druge strane, proglasila nepovredivo pravilo: nema cipela s visokom petom dok se vodi ljubav! Ostavljeno mu je pravo da ih obuče posle.

– Pa šta se to dešava? – reče Solanž. – Da nisam ja greškom obula cipele sa štiklom?

Ali ne, Solanž, taktična kakva je bila, nikada takve cipele nije nosila u Leonovom prisustvu. Čuvala ih je za večerinke koje je provodila sa svojim drugaricama, kad bi se digla na otmene štikletine od kojih bi se njenom mužu zavrtelo u glavi. Te večeri, 17. jula, nosila je obične sandale s ultraravnim đonom, tankim kao list papira, inače veoma praktične za letnje šetnje.

– Dušo moja, šta je to s tobom? Ništa mi nije jasno.

I tako ga je zadesila tragedija, bez najave, kao što s tragedijama poslovično biva, pod plaštom jednog bezazlenog događaja. Sumorno je bilo to veče za Leona, makar se svi oko njega uzdržavali od uvredljivih primedaba, svi izuzev mlade kućne pomoćnice, nepodnošljive zonzare koja se vrtela oko njega neprestano ponavljajući:

– Promenio si se ti, promenio si se.

Privikli su se svi na njegov krhki stas; onaj u čija je kola Leon seo trudio se da ga vozi što pažljivije; njegovi i Solanžini prijatelji većinom su bili preko metar osamdeset, i zadovoljili su se time da se dive njegovoj veličanstvenoj riđokosoj supruzi, u čijoj je senci Leon neminovno bio, kao kad jednu pokraj druge staviš žirafu i zebriu. Žalili su ga, zbijali šale na njegov račun. Naposletku, Solanž ga je sama birala.

Sutradan je otrčao da kupi specijalne ortopedske cipele za hendikepirane osobe. Bile su izrazito neudobne, ali je u njima bio 18 centimetara viši. Iako je inače nosio broj 40, prodavačica mu je skrenula pažnju na to da mu je veličina stopala 39, pre će čak biti 38.

– Jeste li sigurni? Proverite još jednom.

Ostala je pri svome. Primio je to kao užasnu vest, obema rukama se uhvatio za glavu.

– Lupila sam nešto? – upita ga prodavačica. – Uvredila sam vas? Žao mi je. Daću vam 39, ako hoćete, ali neće vam biti udobne, plivaćete u cipelama. Nažuljaće vas, uganuće-te članak.

Više mrtav nego živ, Leon je morao da prepravi odeću koja je lelujala oko njega, da skрати rukave i nogavice, suzi kragne, izbuši pet novih rupa na kaiševima i skрати lastiš u gaćama, koje su mu padale niz zadnjicu, pa bi mu čak i do listova skliznule... Što se ostalog tiče, koliko mu god sve to neugodno bilo, navikao se da živi s predugačkim čarapama koje su mu dopirale sve do prepona, s prevelikim košuljama koje su ličile na radne bluže, s majicama nalik na penjoare. Na poslu su mislili da je počeo da se goji pa pokušava to da prikrije, i taj stil s preširokom odećom učinio im se čak i šik, pošto je veći akcenat stavljao na širenje nauštrb smanjivanja. Uzdržavali su se od svake primedbe, i njihova uviđavnost delovala je na njega umirujuće.

2.

Uvek fali nekoliko centimetara

U početku je mislio da se to sudbina s njim našalila. Nije, sve u svemu, ni bilo tako nezgodno posmatrati svet iz malo niže perspektive. Svake večeri zaspao bi uveren da će se sutradan stvari vratiti u normalu. Ali šala je potrajala. Nakratko je, istina, prestao da se smanjuje. A onda jedne srede ujutro, pošto je prethodne noći, usled vremenske nepogode, pala temperatura, Solanž nije prepoznala Leona kad je ustao iz kreveta. Ukorila ga je.

– Prestani da se glupiraš. Što pužiš na kolenima? Diži se.

Jadni Leon: umesto odgovora, samo joj je još jednom pokazao noge, jer već je bio i odeven i obuven, držeći se pravo kao strela, da ne izgubi ni jedan jedini milimetar. Na proteze više nije mogao da se vadi. Kako je samo žalosno izgledao u onim pantalonama; nogavice mu se nabrale, u cipele po dva stopala mogu da mu stanu. Ovoga puta nešto se, ipak, desilo. Solanž je, iskreno potresena, kriknula:

– Leone, pa ti si sve manji! Šta si to pojeo?